

বিবাদ সমিধান কি হয় ?

বিবাদ সমিধান এক প্রক্রিয়া যি মানুষৰ মাজত সৃষ্টি হোৱাত বিবাদ ছিংসা মোহোৱাকৈ সমাধান কৰাত সহায় কৰে। যিকোনো বিবাদত ধাৰণাসমূহ পৰিবাবহইবলাগে। মাতে দুই পক্ষৰ মাজত মত-বিভেদ ছাস পাৰে। প্ৰতিপক্ষইইচোৱে-সিটোৱেইচাব বিষয়ে ভালদৰে বুজি পালে বিবাদ বচোৱাত বাধা প্ৰদান কৰে। বিবাদ নিষ্পত্তি কৰণে সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ আৰু সমিধান বিচৰাৰ বাবে প্ৰতিপক্ষক এটি উইমেহতীয়া মধ্য প্ৰদান কৰে।

বিবাদ আমাৰ জীবনৰ বিভিন্ন স্তৰত উৎপন্নি হইব পাৰে। যেনে ৪ পৰিয়ালকে স্থিক মতানৈক্যৰ পৰা আৰম্ভ কৰি গীৱৰ ভৱিম বিবাদ, বাজনোতিক আৰু কৃষি সমস্যার মতানৈক্য।

কেনেকৈ বিবাদ নিষ্পত্তি কৰিব ?

ভুল বুজাৰুজি, ইজনে-সিজনৰ মতানৈক অবমাননা কৰাৰ হেতু বিবাদৰ উৎপন্নি হয়। বিবাদৰ সমিধান আৰম্ভ হয় যেতিৰা প্ৰতিপক্ষই ইজনে সিজনক বুজি উঠে আৰু ইজনে সিজনৰ মতানৈক সম্মান জৰাব আৰু ইয়ে উভয়পক্ষক এখন উইমেহতীয়া মধ্য প্ৰদান কৰে। আগতীয়া ধাৰণা, বৈবম্যতা তাঁতৰ ঘটনাৰলী আৰু মূল্যবোধৰ পাৰ্থক্য আদিবৈই বিবাদৰ কাৰণ যাক আমি যোগাযুক্তভাৱে বুজাৰুজিৰ দ্বাৰা সমাধান কৰা বাব।

বিবাদ নিষ্পত্তিৰ পাঁচটা পৰ্যায়

উইমেহতীয়া স্থানত বিবাদ নিষ্পত্তিকৰণ প্রক্ৰিয়া আৰম্ভ কৰা উচিত। বিবাদ নিষ্পত্তিকৰণ প্রক্ৰিয়াৰ পাঁচটা পৰ্যায় তলত উল্লেখ কৰা হল—

(ক) এজন নিৰপেক্ষ ব্যক্তিৰ যোগাযোগৰ বাবে তলত উল্লেখ কৰা নিৰ্দেশনা সমূহ নিৰ্ধাৰণ কৰিব লাগে :

- দুয়োপক্ষৰ মন্তব্য সমূহ চূঁচ হোৱা বাধৰীয়া—প্ৰযোজন সাপোকে নিৰাপেক্ষ ব্যক্তিগৰাকীয়ে এই পক্ষৰ বক্তৃত্ব সামৰণি কৰি বলৈ নিৰ্দেশ দিব পাৰে।
- মতানুসমূহ আলোচনাৰ বিবৰণস্বৰূপ আধাৰত হইব লাগে। কেতিওও ব্যক্তিগত হইব নালাগে।
- বিবাদৰ সমিধান বিচাৰিবলৈ বাঁওতে দুয়োপক্ষই যোগাযুক্ত দিশত আগবঢ়িব লাগে।
- উভয়পক্ষৰ সম্মতিৰ বিষয়ৰ ওপৰত আলোকপাত কৰিব লাগে।
- বসিকতা আৰু কিছুমান অবমাননাৰ বাবে যি মতপাৰ্থক্য আছে তাক আলোকপাত কৰা উচিত।

(খ) প্ৰতিটো পক্ষৰে মতানৈক ভালদৰে বুজাৰুজি:

- সীমিত সময়সীমাৰ ভিতৰত প্ৰতিপক্ষই মূল বিষয়ৰ ওপৰত নিজৰ মন্তব্য দাঙি ধৰিব লাগে। এইক্ষেত্ৰত নিৰাপেক্ষ ব্যক্তিগৰাকীয়ে চাৰ লাগে যাতে প্ৰতিটো পক্ষই নিদিষ্ট সময়ৰ ভিতৰত মন্তব্য দিবে।
- কোনো ধৰণৰ ব্যাঘাত জনোৱা পৰিষ্কারক অনুমতি দিব নালাগে।
- প্ৰতিজন বক্তৃতাৰ পাছত যিথিনি কথা আলোচনা হৈছিল সেইখিনি ভালদৰে বুজি পাইছুনে নাই বুজ ল'ব লাগে। সেই সময়ত আলোচিত বিবৰণস্বৰূপ ওপৰত তৰ্ক কৰিব নালাগে।
- প্ৰযোজনসাপোকে বিৰতি ল'ব লাগে।

(গ) উইমেহতীয়া মতানৈক সমূহ বাচি উলিওৰাঃ

- অংশগ্ৰহণকাৰীসকলক তেওঁলোকৰ উইমেহতীয়া বচিসমূহ বাচি উলিওৰাত সহায় কৰিব লাগে। উইমেহতীয়া বিষয় তথা সম্মতিৰ ওপৰত ওৱলভ দিবাৰ লগতে সেইখিনি খিপ দ্বৰ্চত লিপিবদ্ধ কৰিব লাগে।
- বিবাদ সমিধান সহজ আৰু অধিক বাস্তুবীক কৰিব পাৰি যদি বিবৰণস্বৰূপ সমূহ ক্ষুদ্ৰভাৱে আলোচনা কৰি মতানৈক দুৰ কৰিব পৰা যাব।
- অংশগ্ৰহণকাৰীসকলক সুধিৰ লাগে যে তেওঁলোকৰ কিবা উইমেহতীয়া চিন্তাধাৰা বা মতানৈক আছে নেকি? প্ৰতিটো স্তৰতে উইমেহতীয়া বচি ব্যবহাৰ কৰিব লাগে। উদাহৰণস্বৰূপে প্ৰকৃতি সংৰক্ষণ যেতিৰা প্ৰাৰম্ভিক উইমেহতীয়া বিবৰণস্বৰূপসমূহ কাৰণ হইব পাৰে।
- এটা কথা মনত বৰা উচিত মে বিবাদ সমিধানৰ বলাগল সকলো সময়তে বিজৰসূচক নহয়। ই অংশগ্ৰহণকাৰীসকলক সম্মতি আৰু বাতানুবাদৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।
- সিদ্ধান্ত লাওতে চাৰ লাগে যাতে দুয়োপক্ষ সম্মতি হৈছুনে নাই বা পুনৰ সমিধানৰ প্ৰযোজন আছে নেকি?

(ঘ) বিবাদ সমিধানৰ বাবে মতানৈক্যৰ কাৰকৰ চিনান্তকৰণ ব বাবে প্ৰযোজনীয় পৰিস্থিতি উৎসাহিত কৰণ।

- মতানৈক্যৰ প্ৰতিটো কাৰকৰ পৰিবৰ্তন কৰিবই মে লাগিব সেইটো ইয়ান প্ৰযোজনীয় নহয়। একেলাগে কাম কৰিবলৈ দুই এটা মত পাৰ্থক্য থাকিলেও কোনো অসুবিধা নহয়।

(ঙ) দুয়োপক্ষক সুধিৰ লাগে যে তেওঁলোকৰ পৰিস্থিতিৰ পৰিবৰ্তনৰ সুযোগ আছে নেকি? লগতে উইমেহতীয়া সমাধান পাৰিৰ বাবে আৰু আগবঢ়িব বিচাৰিব নেকি?

- প্ৰতিটো পক্ষকে কিছুমান সুকীয়া পদ্ধা গ্ৰহণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিব লাগে যাতে সমাধানৰ প্রক্ৰিয়া ভৰাপিত হয়।

